

Apuleius: Apologia

Kdo je to mág?

[25] (5) Aggredior enim iam ad ipsum crimen magiae, quod ingenti tumultu ad inuidiam mei accensum frustrata expectatione omnium per nescio quas anilis fabulas defraglavit. (6) Ecquandone uidisti, Maxime, flammam stipula exortam claro crepitu, largo fulgore, cito incremento, sed enim materia leui, caduco incendio, nullis reliquiis? (7) Em tibi illa accusatio iurgiis inita, uerbis aucta, argumentis defecta, nullis post sententiam tuam reliquiis calumniae permansura. (8) Quae quidem omnis Aemiliano fuit in isto uno destinata, me magum esse, et ideo mihi libet quaerere ab eruditissimis eius aduocatis, quid sit magus.

(9) Nam si, quod ego apud plurimos lego, Persarum lingua magus est qui nostra sacerdos, quod tandem est crimen, sacerdotem esse et rite nosse atque scire atque callere leges cerimoniarum, fas sacrorum, ius religionum? (10) Si quidem magia id est quod Plato interpretatur, cum commemorat, quibusnam disciplinis puerum regno adulescentem Persae imbuant _ uerba ipsa diuini uiri memini, quae tu mecum, Maxime, recognosce: -----

[26] (1) Auditisne magiam, qui eam temere accusatis, artem esse dis immortalibus acceptam, colendi eos ac uenerandi pergnaram, piam scilicet et diuini scientem, (2) iam inde a Zoroastre et Oromaze auctoribus suis nobilem, caelitum antistitam, (3) quippe qui inter prima regalia docetur nec ulli temere inter Persas concessum est magum esse, haud magis quam regnare? (4) Idem Plato in alia sermocinatione de Zalmoxi quodam Thraci generis, sed eiusdem artis uiro ita scriptum reliquit -----

(5) Quod si ita est, cur mihi nosse non liceat uel Zalmoxi bona uerba uel Zoroastri sacerdotia?

(6) Sin uero more uulgari eum isti proprie magum existimant, qui communionem loquendi cum deis immortalibus ad omnia quae uelit incredibili[a] quadam uicantaminum polleat, oppido miror, cur accusare non timuerint quem posse tantum fatentur. (7) Neque enim tam occulta et diuina potentia caueri potest itidem ut cetera. (8) Sicarium qui in iudicium uocat, comitatus uenit; qui uenenarium accusat, scrupulosius cibatur; qui furem arguit, sua custodit. (9) Enimuero qui magum qualem isti dicunt in discrimen capitis deducit, quibus comitibus, quibus scrupulis, quibus custodibus perniciem caecam et ineuitabilem prohibeat? Nullis scilicet. Et ideo id genus crimen non est eius accusare, qui credit.

Obvinění z koupě podezřelých ryb

[29] (1) Nunc, ut institui, proficiscar ad omnia Aemiliani huiusce deliramenta orsus ab eo, quod ad suspicionem magiae quasi ualidissimum in principio dici animaduertisti, nonnulla me piscium genera per quosdam pisces pretio quaesisse. (2) Vtrum igitur horum ad suspectandam magian ualeat? (3) Quodne pisces mihi piscem quaesierunt? Scilicet ergo phrygionibus aut

fabris negotium istud dandum fuisse atque ita opera cuiusque artis permutanda, si uellem calumniis uestris uitare, ut faber mihi piscem euerreret, ut piscator mutuo lignum dedolaret. (4) An ex eo intellexistis maleficio quaeri pisciculos, quod pretio quaerebantur? Credo, si conuiuio uellem, gratis quaesissem. (5) Quin igitur etiam ex aliis plerisque me arguitis? Nam saepe numero et uinum et holus et pomum et panem pretio mutauit. (6) Eo pacto cuppedinariis omnibus famem decernis: quis enim ab illis obsonare audebit, si quidem statuitur omnia edulia quae depenso para<n>tur non cenae, sed magiae desiderari?

(7) Quod si nihil remanet suspicionis, neque in piscatoribus mercede inuitatis ad quod solent, ad piscem capiundum (quos tamen nullos ad testimonium produxere, quippe qui nulli fuerunt), (8) neque in ipso pretio rei uenalis (cuius tamen quantitatem nullam taxauere, ne, si mediocre pretium dixissent, contemneretur, si plurimum, non crederetur) _ (9) si in his, ut dico, nulla suspicio est, respondeat mihi Aemilianus, quo proximo signo ad accusationem magiae sit inductus.

[30] (1) 'Pisces,' inquit, 'quaeris.' Nolo negare. Sed, oro te, qui pisces quaerit, magus est? Equidem non magis arbitror quam si lepores quaererem uel apros uel altilia. (2) An soli pisces habent aliquit occultum aliis, sed magis cognitum? Hoc si scis quid sit, magus es profecto; sin nescis, confitearis necesse est id te accusare quod nescis. (3) Tam rudis uos esse omnium litterarum, omnium denique uulgi fabularum, ut ne fingere quidem possitis ista uerisimilliter? (4) Quid enim competit ad amoris ardorem accendendum piscis brutus et frigidus aut omnino res pelago quaesita? Nisi forte hoc uos ad mendacium induxit, quod Venus dicitur pelago exorta.

(5) Audi sis, Tannoni Pudens, quam multa nescieris, qui de piscibus argumentum magiae recepisti. (6) At si Virgilium legisses, profecto scisses alia quaeri ad hanc rem solere. (7) Ille enim, quantum scio, enumerat uittas mollis et uerbenas pinguis et tura mascula et licia discolora; praeterea laurum fragilem, limum durabilem, ceram liquabilem, nec minus quae iam in opere serio scripsit:

(8) 'Falcibus et messae ad lunam quaeruntur aenis // pubentes herbae nigri cum lacte ueneni. //

Quaeritur et nascentis equi de fronte reuulsus //et matri praereptus amor.'

(9) At tu piscium insimulator longe diuersa instrumenta magis attribuis, non frontibus teneris detergenda sed dorsis squalentibus excidenda, nec fundo reuellenda sed profundo extrahenda, nec falcibus metenda sed hamis inuncanda. (10) Postremo in maleficio ille uenenum nominat, tu pulmentum, ille herbas et surculos, tu squamas et ossa, ille pratium decerpit, tu fluctum scrutaris.